

قوانین جنگ برای رزمندگان

ICRC

قوانین جنگ برای رزمندگان

نسخه اصلی: انگلیسی
ترجمه و تحقیق: عبدالرضا ارغائی

ICRC

کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ
تهران، خیابان آفریقا، خیابان تابان شرقی، پلاک ۷۵
تلفن: ۴-۳۰۳۸۵۵۰۳ فکس: ۰۸۸۷۸۳۳۷۰
پست الکترونیکی: teheran.teh@icrc.org
وبسایت: www.icrc.org
0526/241 T 09/06 3000

فهرست

صفحه	عنوان
■ نگاهی به صلیب سرخ و هلال احمر.....	
۶.....	پیامی برای سربازان.....
۷.....	پیشینه تاریخی حقوق بشر دو ستانه.....
۱۰.....	پیدایش نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر.....
۱۳.....	اصول اساسی هفتگانه صلیب سرخ و هلال احمر.....
۱۵.....	کمیته بین المللی صلیب سرخ.....
۱۶.....	کمیته مرکزی.....
۱۷.....	حقوق بین المللی بشر دو ستانه چیست؟.....
۲۰.....	قراردادهای چهارگانه ژنو.....
۲۰.....	عناوین پروتکل های الحاقی.....
■ مقررات جنگ.....	
۲۴.....	برخورد با دشمنان مجروح در میدان جنگ.....
۲۶.....	برخورد با دشمنان زخمی و کشتی شکستگان در دریا.....
۲۸.....	برخورد با اسیران دشمن.....
۳۰.....	برخورد با غیر نظامیان.....
۳۲.....	بازدید از اسراء و زندانیان.....
۳۳.....	معیارهای دقیق.....
۳۴.....	در انتظار خبر هستید؟.....
۳۵.....	آژانس مرکزی جستجوی مفقودین کمیته بین المللی صلیب سرخ.....

شما در دوره خدمت نظام و وظیفه که بعنوان دوره خودسازی و پر از خاطره برای جوانان محسوب می شود، ممکن است با حوادث گوناگونی نظیر جنگ، منازعات داخلی، مانورهای عملیاتی، حوادث غیر مترقبه و . . . روبرو شده و در آنها مشارکت کنید. لذا لازم است در خلال این دوره علاوه بر فراگیری فنون نظامی با قوانین و مقررات جنگ، حقوق انسانی سربازان، غیرنظامیان و اسیران و اصول کمک های اولیه پزشکی برای نجات و مداوای خود و همزمانتان در صورت مجروح شدن آشنا شوید، تا علاوه بر انجام ماموریت نظامی بتوانید به وظیفه انسانی خود هم عمل کنید.

جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران بعنوان یکی از اعضای فعال نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر و بعنوان مدافع و مروج قوانین و مقررات بشردوستانه و وظیفه خود می داند به شیوه های مختلف شما را با این حقوق آشنا نماید.

جزوه حاضر مقدمه ای کلی برای آشنائی شما با این امور خواهد بود.

عبدالرضا ارغائی

قرآن کریم سوره ممتحنه آیه ۸:

لَا يَتَّبِعُهُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقْتَلُوا فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوا مِنْ دِينِهِمْ أَنْ تَبْرَهُهُمْ وَتَقْبَلُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمَقْسُطِينَ
«خداوند شما را از نیکوکاری و رفتار عادلانه با کسانی که با شما جنگ نکرده و شما را از سرزمین تان بیرون ننموده اند نهی نمی کند. برآستی که خداوند عدالت پیشگان را دوست می دارد.»

پیامبر اسلام حضرت محمد بن عبدالله (ص):

لمن قولى اماره الجند اطلقوا باسم الله و على بركة رسوله، "لا تقتلوا شيخاً فانيا ولا طفلاً صغيراً، ولا امرأة، ولا تخونوا واصلحوا و احسنوا، ان الله يحب المحسنين"

«ای کسانی که فرماندهی سربازان را بعهد می گیرید، با نام خداوند و به برکت رسولش آغاز کنید ولی هرگز افراد مسن، اطفال صغیر و زنان را نکشید و خیانت نکنید، صلح و دوستی برقرار کنید و به آنان نیکی کنید، که همانا خداوند نیکوکاران را دوست دارد.»

جنگ در ایام مقدس و فصل‌های نامناسب سال، محدودیت مجازات برای تسلیم‌شدگان و آزادی اسراء در مقابل خون‌بها، منع استفاده از پرتابه‌های انفجاری و هدف قرار دادن غیر نظامیان، اماکن و افرادی که تحت حمایت خدایان قرار داشتند و استرداد پیکر سربازان مرده وجود داشته است. تنها قانون مدون و مکتوب باقیمانده از این تمدن‌ها کتیبه گلی معروف به منشور حقوق بشر کوروش هخامنشی، شاه ایران پس از فتح آسیای صغیر (سارد و بابل) می‌باشد. کوروش در این کتیبه که به فرمان او نوشته شده است می‌گوید: «منم کوروش، شاه محبان، شاه دادگر و...، آنگاه که بدون پیکار وارد بابل شدم همه مردم گام‌های مرا با شادمانی پذیرفتند، ارتش من وارد بابل شد. نگذاشتم رنج و آزاری به مردم این سرزمین وارد آید. من برای صلح کوشیدم، من برده‌داری را برانداختم و به بدبختی آنان پایان بخشیدم و مردمان پراکنده و آواره را به جایگاه خود برگرداندم و خانه‌های ویران را آباد کردم.»^۱

۱. (با برداشتی از کتاب رعایت حقوق بشر در ستانه انتشارات جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران)

حضرت علی ابن ابیطالب، امیر مؤمنان علی (ع)

در جنگ با معاویه به فرماندهان و سربازان می‌فرماید:

اذا هزستومم، فلا تقتلو مدیراً ولائجمنر و علی جریح و لا تشکفو عورة و لا تمثلوا بقتیل و لا تهتکوا استراً، و لا تدخلو داراً الا باذن، و لا تاخذوا من اموالهم شیئاً و لا تعذبوا النساء باذی و ان تئمنکم و شئن امراء کم و اذکروا الله لعلکم ترحمون.

«چنانچه آنان را شکست دادید، هیچ فرد در حال فرار را نکشید، جان هیچ مجروحی را نگیرید، شرمگاه هیچکس را عریان نکنید، مردگان را مثله نکنید، تجاوز نکنید، به درون هیچ خانه‌ای بدون اجازه صاحبش وارد نشوید، از اموال آنان چیزی بر ندارید، زنان را مورد اذیت و آزار قرار ندهید حتی اگر شما و بزرگان شما را دشنام دهند، خداوند را بخاطر بیاورید تا مورد رحمت قرار گیرید.»
در تمدن‌های تاریخی و کهن نیز اندیشه و رفتارهای انسان‌دوستانه وجود داشته است.

در دوره حکومت سومریان در بین‌النهرین قواعدی برای نحوه اعلام جنگ، داوری، مصونیت سفرا و آزادسازی اسیران در مقابل فدیة متداول بوده است.
در یونان باستان مجموعه معاهداتی در مورد ممنوعیت

پیدایش نهضت بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر

در سال ۱۸۶۲ میلادی برابر با سال ۱۲۴۱ شمسی، (حدود ۱۴۳ سال قبل)، تاجری سوئسی به نام ژان هانری دونان تحت تأثیر صحنه رقت بار زخمیان و مجروحان جنگی در منطقه ای بنام سولفورینو در کشور ایتالیا و با الهام از تعالیم حیات بخش مذاهب الهی (اسلام و مسیحیت) و کمک مردم، داوطلبانه مبادرت به نجات و مداوای مجروحین و خارج کردن آنان از صحنه جنگ نمود. وی در بازگشت به کشورش اقدام به نوشتن کتابی کوچک تحت عنوان خاطرات سولفورینو کرد و در کتاب خود چند راه حل عملی جمعیت کمک‌های انساندوستانه به آسیب دیدگان جنگ ارائه نمود. انتشار این کتاب ندائی برای بیدار شدن وجدان انسان‌های پاک سرشت بود تا با همفکری و مساعدت یکدیگر، نهضت بین‌المللی صلیب سرخ و هلال احمر را برای حمایت از شأن و کرامت انسان‌ها تأسیس نمایند. این نهضت از کشور سوئیس آغاز و به مرور در سطح جهان گسترش یافت.

از نتایج مستقیم آن، انعقاد قراردادهای بین‌المللی ژنو در خصوص کمک به مجروحین جنگ در سال ۱۸۶۳ بود که طی آن برای اولین بار بر اهمیت تأسیس جمعیت‌های امدادی مردمی کمک به مجروحین جنگ در کلیه کشورها تأکید داشت.

برای مسلمانان بویژه ما ایرانیان اندیشه هانری دونان تازگی نداشت، زیرا بیش از ۲۵۰۰ سال پیش، منشور حقوق بشر کوروش، شاه هخامنشی، به هنگام فتح آسیای صغیر (سارد و بابل)، سه شعار انسانی زرتشت (پندار نیک - گفتار نیک - کردار نیک) و سپس تعالیم عالیه قرآن، سیره انبیاء و ائمه و اولیاء الهی اصول حیات بخش انسانی را به ما آموخته است. اصولی که الهام بخش افکار انسان‌دوستانه بوده و دامنه‌ای وسیع‌تر از اندیشه‌های هانری دونان را نیز در بر می‌گیرد. در واقع هانری دونان این تعالیم را بصورت جهان‌پسند تنظیم و مدون نمود.

در سال ۱۸۶۳ برابر ۱۲۴۲ شمسی اولین کنفرانس بین‌المللی با شرکت ۱۶ کشور در شهر ژنو کشور سوئیس تشکیل شد. در این همایش بمنظور تجلیل از هانری دونان و احترام به زادگاه وی (سوئیس)، نشان صلیب سرخ بر زمینه سفید که معکوس رنگ‌های پرچم کشور سوئیس بود بعنوان علامت مشخصه این سازمان انتخاب گردید. کشور ترکیه در سال ۱۸۷۶ میلادی برابر با ۱۲۵۵ شمسی علامت هلال احمر بر زمینه سفید را، که معکوس رنگ‌های پرچم عثمانی بود بعنوان نشان جمعیت خود انتخاب نمود.

نشان‌های صلیب سرخ و هلال احمر و همچنین نشان شیرو

اصول اساسی هفتگانه صلیب سرخ و هلال احمر

اصول هفتگانه صلیب سرخ و هلال احمر در تمام فعالیت‌های این جمعیت‌ها مبنای بوده و در هر شرایطی لازم الاجرا می‌باشند که شامل:

۱- انسانیت (بشر دوستی)

صلیب سرخ و هلال احمر موظف به مساعدت و کمک بدون تبعیض به مجروحان جنگی در میدانهای جنگ و همچنین مشارکت در کوشش و تلاش‌های ملی و بین‌المللی در راستای جلوگیری از بروز و یا کاهش آلام بشری در زمان وقوع حوادث غیر مترقبه است، هدف آن حمایت از حیات و سلامت و تضمین احترام به انسانهاست. این سازمان به ترویج تفاهم، دوستی و همکاری متقابل و برقراری صلح پایدار میان ملت‌ها می‌پردازد.

۲- بی‌غرضی

صلیب سرخ و هلال احمر در ارائه خدمات و تسکین آلام انسانهای دردمند هیچگونه تبعیضی از نظر ملیت، نژاد، مذهب، اعتقادات، طبقه و بینش سیاسی افراد قائل نمی‌شود.

۳- بی‌طرفی

صلیب سرخ و هلال احمر بمنظور جلب اعتماد عمومی

خورشید سرخ که در سال ۱۳۰۱ شمسی توسط دولت وقت ایران پیشنهاد گردیده بود از طرف کنفرانس دیپلماتیک ژنو در سال ۱۳۰۸ شمسی بعنوان سه نشان امدادی بین‌المللی دارای مصونیت به رسمیت شناخته شدند. پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۹ علامت و نام جمعیت شیر و خورشید سرخ به جمعیت هلال احمر جمهوری اسلامی ایران تغییر یافت. در سال ۲۰۰۵ میلادی، پروتکل سوم الحاقی به کنوانسیونهای ژنو تصویب و نشان کریستال سرخ به عنوان نشان جدید نهضت پذیرفته شد.

در منازعات، اغتشاشات سیاسی، نژادی و عقیدتی بی طرفی کامل را رعایت می کند.

۴- استقلال

جمعیت های ملی صلیب سرخ و هلال احمر در حالیکه یاور دولت های خود در امر خدمات انسان دوستانه هستند، از قوانین داخلی کشورشان تبعیت می کنند. این جمعیت ها همواره باید استقلال خود را حفظ کنند تا بتوانند مطابق اصول اساسی نهضت عمل نمایند.

۵- خدمات داوطلبانه (خیریه و بلاعوض)

جمعیت های صلیب سرخ و هلال احمر، سازمانهای امدادی داوطلبانه هستند و به هیچ عنوان مقاصد و تمایلات سودجویانه ندارند.

۶- وحدت (یگانگی)

در هر کشور تنها یک جمعیت می تواند به نام صلیب سرخ یا هلال احمر وجود داشته باشد که درهای آن به روی همگان باز است. این جمعیت ها می بایست کشور خود را تحت پوشش خدمات امدادی و انسان دوستانه قرار دهند.

۷- جهانی بودن

نهضت بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر یک سازمان جهانی است و در آن تمام جمعیت های ملی در سراسر جهان

از حقوق و وظایف مساوی جهت کمک به یکدیگر برخوردار می باشند.

کمیته بین المللی صلیب سرخ

کمیته بین المللی صلیب سرخ در سال ۱۸۶۳ میلادی برابر با ۱۲۴۲ هجری شمسی توسط هانری دونان و چند تن از همفکرانش تأسیس شد. کمیته مذکور سازمانی است مستقل و غیر دولتی که از نظر سیاسی، ایدئولوژی و مذهبی بی طرف می باشد. شعار این سازمان نیکوکاری در زمان جنگ می باشد.

علامت مشخصه آن صلیب سرخ بر روی زمینه سفید در داخل یک دایره بشکل زیر می باشد.

ICRC

کمیته مرکزی دارای حداکثر بیست و پنج عضو است که طبق اساسنامه همگی سوئسی هستند .
موجودیت و نقش این سازمان در قراردادهای ژنو و در مصوبات کنفرانس های بین المللی صلیب سرخ و هلال احمر و اکثر مجامع بین المللی به رسمیت شناخته شده است .

کمیته بین المللی صلیب سرخ علاوه بر نظارت بر اجرای مفاد قراردادهای چهارگانه ژنو و پروتکل های الحاقی در زمینه های چون :

حمایت از اسرای جنگی و بازداشت شدگان غیر نظامی و همچنین کمک به آنها ، امدادسانی به آوارگان جنگ ها ، جستجوی مفقودین و ارتباط با سازمان های بین المللی نیز فعالیتهای گسترده ای دارد . این کمیته همواره در تلاش برای جلب احترام به حقوق بشردوستانه و نشر و توسعه این حقوق می باشد .

مقر کمیته بین المللی صلیب ، سرخ شهر ژنو در کشور سوئیس است . ولی با توجه به اینکه مهمترین زمینه فعالیت آن در زمان جنگ و درگیری های مسلحانه داخلی و آشوبهاست ، در بیشتر کشورهای درگیر نمایندگی دارد .

حقوق بین المللی بشردوستانه متضمن قواعد و مقررات رفتار انسانی در زمان جنگ است . مجموعه قراردادهای و معاهدات بین المللی که اهم آنها قراردادهای چهارگانه ژنو (مصوب ۱۹۴۹ میلادی برابر ۱۳۲۸ شمسی) و پروتکل های الحاقی (مصوب ۱۹۷۷ میلادی برابر ۱۳۵۶ شمسی) است . قراردادهای چهارگانه تا سال ۲۰۰۵ مورد پذیرش ۱۹۲ دولت قرار گرفته و ۱۶۲ کشور به پروتکل اول و ۱۵۷ کشور به پروتکل دوم ملحق شده اند .

قواعد اساسی حقوق بین المللی بشردوستانه که در برخوردهای مسلحانه برای طرفین درگیر لازم الاجراست عبارتند از :

۱- باید به حیات و سلامت جسمی و روحی افرادی که به دلیل بیماری یا جراحت از میدان جنگ خارج شده اند و نیز کسانی که مستقیماً در مخاصمات شرکت نمی کنند احترام گذاشته شود . این اشخاص در تمام شرایط بدون هیچگونه تبعیضی باید مورد حمایت قرار گرفته و با آنان رفتاری انسانی شود .

۲- کشتن نظامیانی که تسلیم شده و دیگر نمی جنگند ممنوع است .

۳- معجرو حان و بیمارانی که در اختیار دشمن قرار دارند باید گردآوری و درمان شوند.

۴- کارکنان مراکز بهداشتی و مؤسسات وابسته (پزشکان، پرستاران) رانندگان و سائط نقلیه امدادی (آمیولانس‌ها، کامیون‌ها، کشتی‌ها، قایق‌ها و هواپیماها)، کارکنان و امدادگران صلیب سرخ / هلال احمر، اماکن درمانی و مراکز فعالیت صلیب سرخ / هلال احمر که از نشان صلیب سرخ و هلال احمر استفاده می‌کنند، می‌بایست مورد حمایت قرار گرفته و با آنان با احترام رفتار شود.

۵- نظامیان و غیر نظامیانی که به اسارت گرفته می‌شوند این حق را دارند که حیات، شرافت و حقوق شخصی و اعتقاداتشان مورد احترام قرار گیرد و در مقابل هرگونه عمل خشونت‌آمیز و تلافی‌جویانه مورد حمایت واقع خواهند شد. آنان حق دارند با خانواده‌هایشان مکاتبه کنند و کمک دریافت نمایند.

۶- همه افراد از تضمینات قضائی اولیه بهره‌مند خواهند گردید. هیچکس نباید مسئول عملی شناخته شود که مرتکب آن نشده است، هیچکس نباید مورد شکنجه جسمی و روحی و تنبیهات بدنی و یا رفتار بیرحمانه و خفت‌آور واقع شود.

۷- کشورهای درگیر و افراد نیروهای مسلح برای انتخاب روش‌های جنگ حق نامحدود ندارند و روش‌های جنگی که سبب خسارات بی‌مورد و موجب آلام و رنج‌هایی بیش از توان و تحمل انسان است ممنوع می‌باشند.

۸- کشورهای درگیر در هر موقع و شرایطی باید بین نظامیان و غیر نظامیان تفاوت قائل شوند، بطوریکه مردم و اماکن و اموال غیر نظامی مصون بماند. اصولاً مردم غیر نظامی نباید مورد حمله قرار گیرند. حملات فقط باید علیه اهداف نظامی هدایت شوند.

مقررات جنگ

روح و فلسفه وجودی قراردادهای چهارگانه ژنو بر اساس احترام به شخصیت و کرامت انسان تدوین شده و حافظ حقوق مجروحان، اسیران، افراد بی طرف و غیرنظامیان در زمان وقوع جنگ می باشد. مسئولیت پیگیری بر نظارت اجرای قراردادهای ژنو و پروتکل های الحاقی بعهدده کمیته بین المللی صلیب سرخ می باشد.

عناوین قراردادهای چهارگانه

قرارداد اول: بهبود شرایط مجروحان و بیماران در نیروهای مسلح به هنگام اردو کشی .
قرارداد دوم: بهبود شرایط مجروحان، بیماران و کشتی شکستگان نیروهای مسلح در دریا .
قرارداد سوم: رفتار با اسیران جنگی .
قرارداد چهارم: حمایت از افراد غیرنظامی در زمان جنگ .

عناوین پروتکل های الحاقی

پروتکل اول: حمایت از قربانیان درگیری های مسلحانه بین المللی .
پروتکل دوم: حمایت از قربانیان درگیری های مسلحانه غیر بین المللی .

مقررات جنگ

- ۱- به جز رزمندگان با کسی جنگ نکنید .
- ۲- به جز اهداف نظامی به مکانی حمله نکنید .
- ۳- به غیر نظامیان و اماکن عمومی حمله نکنید .
- ۴- خارج از ماموریت نظامی دست به تخریب نزنید .

رزمندگان عزیز؛

به نشان هلال احمر و صلیب سرخ احترام بگذارید، زیرا این علائم حامی موارد ذیل هستند:

- ۱- مجروحان و بیماران،
- ۲- تیم پزشکی و کارکنان هلال احمر و صلیب سرخ،
- ۳- آمبولانس ها و وسائط نقلیه حامل کمک های امدادی جمعیت هلال احمر / صلیب سرخ،
- ۴- بیمارستان ها، مراکز درمانی و مراکز تابع جمعیت هلال احمر / صلیب سرخ.

برخورد با دشمنان مجروح در میدان جنگ

۱- آنها را جمع آوری کنید .

۲- از آنها مراقبت کنید .
در صورت امکان و برای
جلوگیری از مرگ آنها،
کمک های اولیه را در مورد
آنها انجام دهید .

۲۴

۳- آنان را به نزدیکترین
مرکز درمانی انتقال داده
یا به فرماندهان خود
تحويل دهید .

۴- به تجهیزات و تیم
پزشکی احترام بگذارید .

۲۵

برخورد با دشمنان زخمی و کشتی شکستگان در دریا

۳- قایق‌های غیرنظامی را که در امر نجات مجروحان و کشتی شکستگان کمک می‌کنند، حمایت نمائید.

۱- مجروحان، بیماران، کشتی شکستگان و خدمه هواپیماها را حمایت کنید.

۴- به کشتی‌ها و هواپیماهایی که دارای علامت هلال احمر و صلیب سرخ و در خدمت انتقال و درمان مجروحان هستند، احترام بگذارید.

۲- بعد از هر درگیری غریقان را بیابید، آنها را جمع‌آوری کرده و مورد حمایت قرار دهید.

برخورد با اسیران دشمن

۱- به آنها تعدی نکنید .
از آزار و اذیت روحی و
جسمی آنان خودداری
کنید .

۳- آنان را به فرمانده خود
تحویل دهید .

۲- آنها را خلع سلاح کنید .

۴- رفتاری انسانی با آنها
داشته باشید . کمک کنید
تا خویشاوندانشان از
اسارت آنها مطلع شوند .

برخورد با غیرنظامیان

۳- از گروگانگیری اعضا، خانواده‌ها، انتقامجویی و برخوردهای ناشایست خودداری کنید.

۱- به افراد غیر نظامی که نقشی در جنگ ندارند، احترام بگذارید.

۴- از غارت کردن و آسیب رساندن به مایملک و دارائیهای غیرنظامیان خودداری کنید.

۲- به آنانی که تحت اختیار شما هستند، با انسانیت برخورد کنید.

بازدید از اسرا و زندانیان

هدف کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در بازدید از محل‌های نگهداری اسرا، و زندان‌ها، کسب اطمینان از سلامت جسمی و روحی آنان و نحوه برخورد و رفتار با آنهاست.

کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در صورت ضرورت برای بهبود وضعیت کلی اسرا، و زندانیان توصیه‌های لازم را به کشور مربوطه می‌دهد.

گزارشهایی که کمیته بین‌المللی صلیب سرخ بعد از بازدید از محل نگهداری اسرا، و زندانها ارائه می‌کند، کاملاً جنبه محرمانه دارد و هیچ کشوری مجاز به انتشار آنها نمی‌باشد. در درگیری‌های داخلی، کمیته بین‌المللی صلیب سرخ گزارشهای مربوط به اسرا، را به دولت مربوطه ارائه خواهد کرد. در درگیری‌های بین‌المللی، کمیته صلیب سرخ گزارشهای مربوط به وضعیت اسرا، را علاوه بر دولت اسیرکننده به دولت متبوع اسیر نیز ارائه خواهد کرد.

معیارهای دقیق

کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در وضعیت‌های مشمول کنوانسیون‌های ژنو یا غیر آن، همواره معیارهای یکسانی را در انجام فعالیتهايش در رابطه با بازداشت‌شدگان انجام می‌دهد که عبارتند از:

۱- نمایندگان کمیته صلیب سرخ هنگام بازدید باید بتوانند با همه اسیران و بازداشتیان، آزادانه و بدون حضور شخص ثالث گفتگو کنند.
۲- باید شرایطی فراهم شود تا نمایندگان کمیته صلیب سرخ از همه محل‌های نگهداری اسرا، آزادانه و مکرراً بازدید کنند.
۳- کشور اسیرکننده باید فهرست اسامی کلیه اسرا، را در اختیار نمایندگان کمیته بین‌المللی صلیب سرخ قرار دهد تا در صورت لزوم بتوانند با هر یک از اسامی مندرج در فهرست حضوراً گفتگو و با فهرست موجود مطابقت داده و از آنها گزارش تهیه کنند.

آژانس مرکزی مفقودین کمیته بین‌المللی صلیب سرخ در درگیری‌های بین‌المللی، جنگ‌های داخلی یا ناآرامی‌های داخلی و تنش که منجر به جدائی اعضا، خانواده‌ها از یکدیگر می‌شود موارد مشروحه ذیل را انجام خواهد داد:

- ۱- جمع‌آوری، ثبت، پردازش و انتقال تمام اطلاعات لازم برای تعیین هویت مفقودین.

- ۲- رساندن پیام یا نامه‌های اعضا، خانواده‌های جدا شده هنگامیکه خللی در استفاده از وسایل ارتباطی ایجاد شود.
- ۳- جستجوی افرادی که گم شدن آنان به واحد اطلاع داده شده و یا ارتباط آنان با خانواده قطع گردیده است.
- ۴- به هم پیوستن مجدد افراد خانواده و ایجاد هماهنگی لازم جهت انتقال و بازگشت آنان به موطنشان.

برای کسب اطلاع از افراد مفقود شده با آدرس زیر مکاتبه کنید:

آژانس مرکزی جستجوی کمیته بین‌المللی صلیب سرخ:

19 Avenue de la Paix, CH- 1202 GENEVA, Switzerland

کمک‌های اولیه

ICRC

کمک‌های اولیه

نسخه اصلی: انگلیسی
ترجمه و تحقیق: عبدالرضا ارغائی

ICRC

کمیته‌ی بین‌المللی صلیب سرخ
تهران، خیابان آفریقا، خیابان تابان شرقی، پلاک ۷۵
تلفن: ۴-۳۰۳۸۵۵۰۸۸۷۸ فکس: ۰۸۸۷۸۳۳۷۰
پست الکترونیکی: teheran.teh@icrc.org
وبسایت: www.icrc.org
0526/241 T 09/06 3000

فهرست

صفحه	عنوان
.....	■ کمک‌های اولیه.....
۷.....	حفاظت از آسیب دیده (مصدوم)
۸.....	بیهوشی‌ها
۱۰.....	جلوگیری از خونریزی
۱۱.....	باند فشاری
۱۲.....	نقاط فشار
۱۳.....	شریان بند
۱۵.....	زخم‌های عمیق در سینه
۱۶.....	زخم‌های ایجاد شده در شکم
۱۷.....	پانسمان‌ها
۱۸.....	ثابت‌نمایی شکستگی‌ها (آتل بندی)
۱۹.....	حمل مصدومین
۲۰.....	برانکاردهای متحرک اضطراری
۲۱.....	برق گرفتگی‌ها
۲۲.....	سوختگی‌ها

کمک‌های اولیه

حفاظت از آسیب‌دیده (مصدوم)

کمک‌های اولیه، مجموعه اقدامات فوری است که برای حفظ حیات افراد آسیب‌دیده و جلوگیری از تشدید مصدومیت و کاهش درد آنها تا رسیدن کمک‌های متخصصین و یا رساندن مصدوم به نزدیکترین مرکز درمانی توسط افراد آشنا به این فن صورت می‌گیرد.

بخاطر داشته باشید

شما با فراگیری اصول کمک‌های اولیه می‌توانید در هنگام برخورد با مصدومینی که دچار آسیب‌های ذیل شده‌اند آنان را از مرگ نجات دهید:

■ توقف تنفس

■ خونریزی شدید

■ مسمومیت

■ بیهوشی

امدادگر می‌بایست نسبت به محدودیت‌هایش آگاه باشد و هر چه سریعتر از تیم پزشکی معتبر کمک بطلبد.

- ۱- صحنه حادثه را بررسی نموده و از خطرهای احتمالی نسبت به مصدوم و خود آگاه شوید.
- ۲- تا آنجائیکه امکان دارد و تا هنگام معاینه، آسیب‌دیده را به حالت درازکش قرار دهید و حتی الامکان مصدوم را حرکت ندهید. در صورتیکه جابجایی مصدوم ضروری باشد، با کمال احتیاط و دقت اقدام به این کار کنید.
- ۳- آسیب‌دیده را به خونسردی و آرامش دعوت کنید.
- ۴- هنگام استفراغ، مصدوم را روی پهلو قرار دهید تا از خطر شوک در امان باشد.
- ۵- چنانچه مصدوم بیهوش نشده باشد و تنفس نمی‌کند بلافاصله به وی تنفس مصنوعی دهید.
- ۶- برای حفظ حرارت بدن مصدوم، او را بپوشانید.
- ۷- بهترین روش را برای انتقال بیمار اتخاذ کنید.
- ۸- هر چه سریعتر از تیم متخصص کمک بگیرید.

بیهوشی‌ها

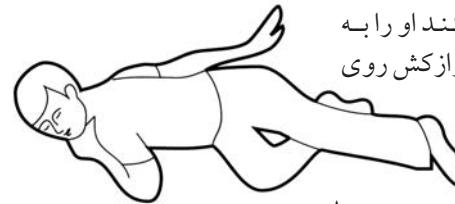
ابتدا تشخیص دهید که آیا مصدوم بیهوش است یا خیر.

اگر بیهوش است تشخیص دهید که آیا وی تنفس می‌کند یا خیر.

اگر تنفس می‌کند او را به حالت ایمنی درازکش روی پهلو قرار دهید.

۸

اگر مصدوم تنفس نمی‌کند مجاری تنفسی دهان و بینی او را تمیز کرده تا راههای تنفسی آزاد گردند.

در مجاورت مصدوم زانو زده و یکی از دست‌های خود را روی پیشانی و دست دیگر را روی چانه قرار دهید. چانه را به جلو و سر را به عقب برگردانده تا

حدی که چانه در سطحی بالاتر از انتهای بینی قرار گیرد. زبان را از جدارهای عقب گلو بدور نگه داشته و مجرای هوا را باز نگهدارید. اگر بعد از این اقدامات تنفس مجدداً

شروع نشد بلافاصله تنفس مصنوعی را شروع کنید. ابتدا بینی مصدوم را با انگشت مسدود کرده نفس عمیقی بکشید و دهان خود را روی دهان مصدوم

استوار نمایید و هوا را هر ۵ ثانیه یکبار به ریه‌های وی بدمید. سپس سر خود را بالا آورده و قفسه مصدوم را نگاه کنید و این عمل را مجدداً تکرار نمایید تا زمانی که قفسه سینه پائین آمده و هوا

را خارج نماید. در حین دمیدن، به بالا آمدن قفسه سینه مصدوم توجه داشته باشید. سپس انگشت خود را از روی بینی مصدوم برداشته و بازدم بیمار را با گوش کردن و گونه‌های خود احساس کنید. سپس مجدداً در ریه‌های بیمار بدمید و ضمن دقت به بالا آمدن قفسه سینه بیمار، همچنان عمل فوق را تکرار نمایید.

۹

جلوگیری از خونریزی

اگر مقدار خون انسان بدلیل خونریزی کاهش پیدا کند خطر مرگ بوجود می آید. تقلیل خون موجب ایجاد شوک شده که ممکن است منجر به مرگ گردد. لذا هر نوع خونریزی را باید سرعت متوقف کرد.

فشار مستقیم موضعی

پارچه ای تمیز را روی محل خونریزی قرار داده و روی آن فشار وارد کنید.

بالا نگه داشتن محل خونریزی

هنگامیکه محل خونریزی بالاتر از قلب قرار گیرد فشار خون در آن محل تقلیل

یافته و خون کمتری خارج می شود بنابراین با انجام چنین عملی می توان از شدت خونریزی کاسته و آنرا محدود کرد. اگر محل خونریزی روی گردن یا سر قرار گرفته باشد، سر و گردن و شانه ها را نیز بالا بیاورید.

اگر با فشار مستقیم و بالا نگه داشتن زخم خونریزی ادامه پیدا کرد باید از نقاط فشار (شاهرگ ها) جهت قطع خونریزی استفاده کرد.

باند فشاری

یک پارچه تمیز روی محل خونریزی جایی که تحت فشار قرار دارد، بگذارید. این عمل را هرچه سریعتر انجام دهید. از یک نوار زخم (باند) پهن و محکم استفاده کرده، روی پارچه را به خوبی پوشانده و چند بار آن را دور عضو بپیچید. مطمئن شوید نوار زخم به اندازه کافی محکم بسته شده و به محل خونریزی فشار وارد می کند تا مانع خونریزی شود. اگر خونریزی همچنان ادامه یابد، یک نوار زخم دیگر روی اولی پیچیده و این بار محکمتر ببندید.

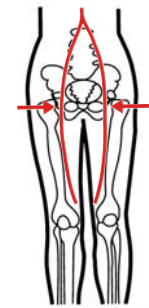
قبل و بعد از باندپیچی جریان خون بدن را با فشار دادن ناخن برای چند لحظه کنترل کنید تا ببینید آیا ناخن به رنگ صورتی درمی آید یا خیر؟ اگر رنگ ناخن صورتی نبود، نوار را تنها تا اندازه ای

شل کنید که جریان خون برقرار شده، اما نه تا حدی که خونریزی دوباره شروع شود. در صورتی که خونریزی ادامه پیدا کرد به محل خونریزی فشار بیاورید.

نقاط فشار

از نقاط فشار برای کنترل خونریزی بازو و پاها می توان استفاده کرد. هنگامیکه از نقاط فشار استفاده می نمائید شریان (شاهرگ) مابین نیروی خارجی (که با دست شما وارد می شود) و استخوانی که در پشت آن جادارد تحت فشار قرار گرفته و جریان خون در تمام عضو (بازو یا پا) قطع و یا محدود می گردد. اگر محل زخم بین آرنج و مچ دست باشد نقطه فشار روی شاهرگ در قسمت داخل بازوی فوقانی قرار دارد. محلی در نیم فاصله مابین آرنج و حفره زیر بغل در شیار مابین عضله ها قرار گرفته است. اگر محل خونریزی در پاها باشد، نقطه فشار پاها در اتصال دو نیم تنه تحتانی و فوقانی بدن قرار دارد. بنابراین برای جلوگیری از خونریزی پا به محلی در بالای ران و زیر لگن فشار وارد کنید.

۱۲

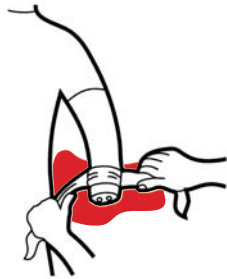
شریان بند

شریان بندها

شریان بند، نواری است که بدور عضوی از بدن محکم بسته می شود تا حدی که جریان خون کاملاً قطع می شود.

استفاده از شریان بند خطرناک است و فقط از شریان بند زمانی استفاده می شود که عضوی از بدن قطع گردیده و بدلیل خونریزی شدید ناچاراً از این وسیله استفاده می شود و در بالای آن بسته می شود. از نوار درازی به پهنای ۵ سانتیمتر برای تهیه شریان بند استفاده نمائید. شریان بند را در بالا و مجاورت زخم (محل خونریزی) در محل سالم عضو (دست یا پا) ببندید بطوریکه هنگام گره زدن به پائین نلغزد.

نوار شریان بند را دور دست یا پا دو بار گردانده و سپس گره بزنید.

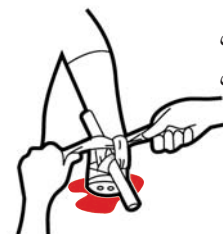
۱۳

زخم‌های عمیق در سینه

هنگامیکه اسلحه‌ای مانند چاقو یا گلوله حفره‌ای در سینه ایجاد نماید، صدای ورود و خروج هوا را می‌توان از آن شنید. لذا برای جلوگیری از اختلال در کار ریه‌ها و تخلیه هوا از آنها می‌بایست با سرعت این حفره‌ها را مسدود کرد. برای این منظور می‌توان با استفاده از دستانتان و پانسمان‌های آماده و کیسه پلاستیکی یا نوارهای چسبنده و یا یک پارچه ضخیم و تمیز حفره‌ها را مسدود و غیر قابل نفوذ کرد. در هر دو حالت بیهوشی یا بیداری مصدوم را در همان طرفی که زخم بوجود آمده به حالت درازکش روی پهلو قرار دهید.

۱۵

یک قطعه چوب کوچک و باریک ولی محکم یا شیئی مشابه آن را روی گره قبلی قرار داده و مجدداً روی چوب گره بزنید.

با چرخاندن چوب شریان بند را محکم کنید و اینکار را ادامه داده تا خونریزی کاملاً قطع شود.

یک نوار دور انتهای چوب گره زده و سپس نوار را دور (بازو یا پا) گره بزنید.

توصیه:
فقط و فقط زمانی از شریان بند استفاده نمائید که سایر روش‌ها برای جلوگیری از خونریزی موثر واقع نشود.

۱۴

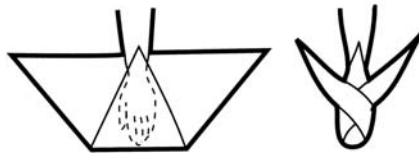
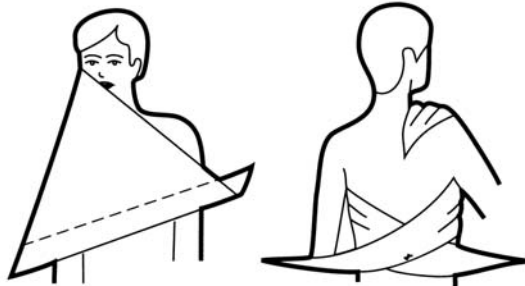
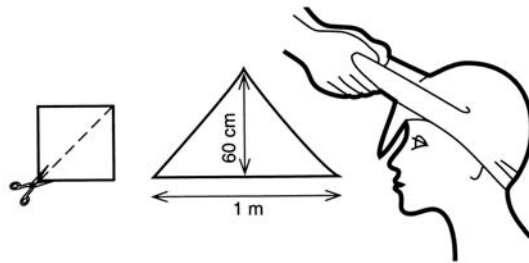
زخم‌های ایجاد شده در شکم

۱- زخم را با پارچه ای تمیز بپوشانید . در صورتیکه روده‌ها و یا هر اندام داخلی از بدن خارج شده باشد به هیچ وجه سعی در قرار دادن آن در محفظه شکم نکنید .
۲- آسیب دیده را به حالتی که احساس راحتی می کند روی زمین قرار دهید و یک پتوی لوله شده را زیر زانوهای خم شده وی قرار دهید تا فشار از شکم وی برطرف شود .
۳- از دادن مواد غذایی و آشامیدنی و سیگار به او خودداری کنید ، حتی اگر بشدت از تشنگی شکایت کند .

۱۶

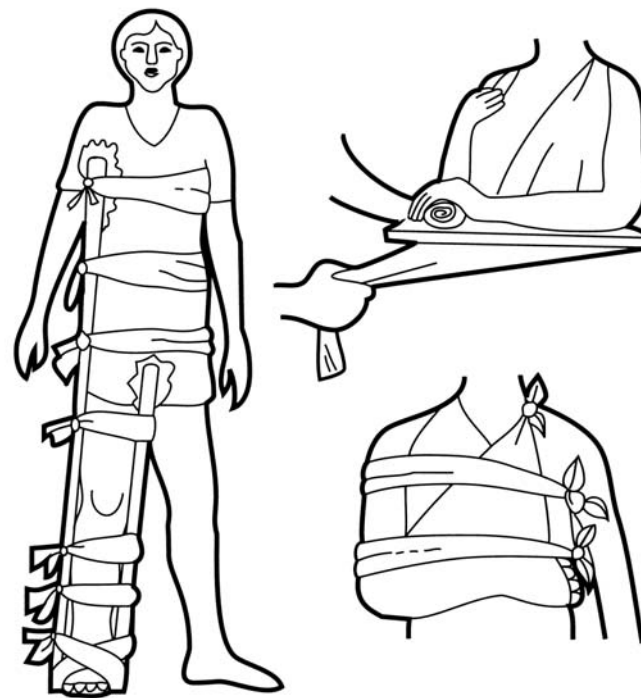
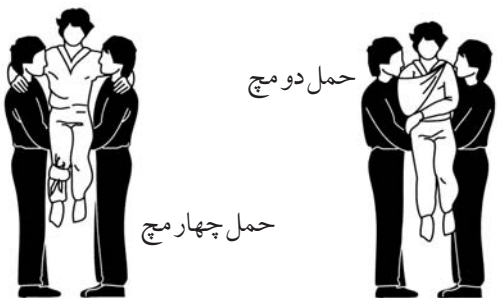
پانسمان‌ها

۱۷

ثابت‌نمایی شکستگی‌ها (آتل‌بندی)

حمل‌مصدومین

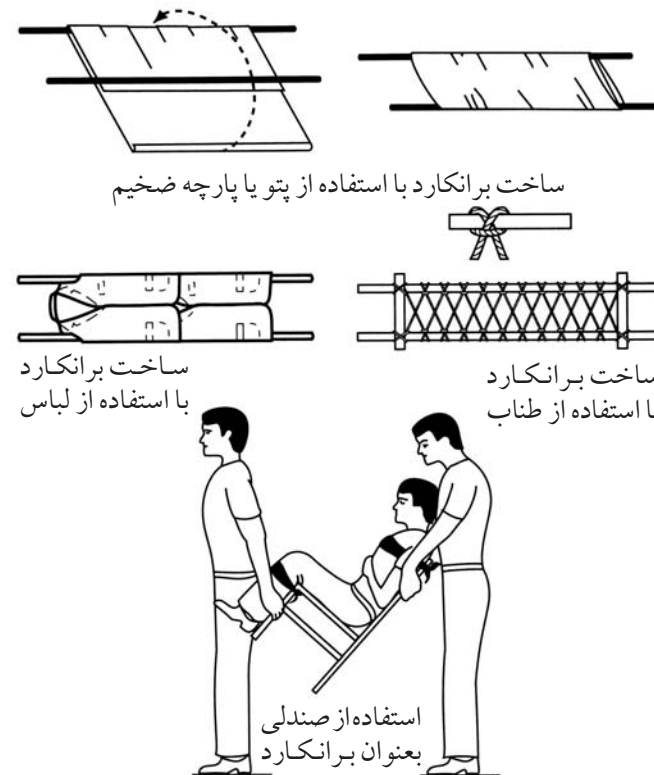

برانکاردهای متحرک اضطراری

برق گرفتگی‌ها

آسیب دیدگی ناشی از الکتریسته (برق) ممکن است ضربان قلب را متوقف نموده و باعث انقباض عضلات شود و یا دستگاه تنفس را فلج و ایجاد سوختگی نماید. قبل از هرگونه اقدام کمک‌های اولیه باید جریان برق را قطع کرد. در صورتیکه امکان قطع برق در حله اول مقدور نباشد، باید روی نوعی مصالح عایق و خشک (چوب، روزنامه‌های تا شده، چکمه‌های لاستیکی) قرار گرفته و مصدوم را کنار کشیده و تماس او را با جریان برق قطع نمود. تا زمانی که مصدوم با جریان برق در تماس است نباید او را لمس کرد. می‌توان با استفاده از یک تکه چوب خشک یا دسته چوبی جارو- پارچه - لاستیک کلفت و دستکش، مصدوم را از جریان برق دور نمود. مطمئن شوید که فرد برق گرفته هنوز نفس می‌کشد، در غیر اینصورت برای جلوگیری از شوک، به وی تنفس مصنوعی بدهید و پس از برقراری تنفس اگر دچار سوختگی شده کمک‌های اولیه مربوط به سوختگی‌ها را در مورد او انجام دهید. تذکر: هرگز با دست‌های خیس به جریان برق نزدیک نشوید.

هرگز وسایل برقی را روی زمین یا میز یا محلی که خیس است قرار ندهید.

ساخت برانکارده با استفاده از پتو یا پارچه ضخیم

ساخت برانکارده با استفاده از لباس

ساخت برانکارده با استفاده از طناب

استفاده از صندلی بعنوان برانکارده

علت سوختگی‌ها عموماً حرارت، آتش و یا مایعات داغ می‌باشد. سوختگی‌ها فوق‌العاده دردناک بوده و در صورت وسیع بودن سطح آن روی بدن امکان مرگ وجود خواهد داشت. کاربرد هر چیزی بجز آب سرد و تمیز و پارچه‌ای تمیز پانسمانی در وحله اول ممنوع است. برای تسکین و کاهش درد ناشی از سوختگی می‌توان از آب تمیز استفاده نمود به نحوی که زخم را در آن فرو برده و یا در صورت امکان زخم را تا هنگام تخفیف درد در زیر آب جاری قرار داد سپس محل سوختگی را با یک لایه نرم و تمیز پوشانده و با استفاده از باند مثلی آنرا ببندید. هنگام انجام کمک‌های اولیه به نکات زیر توجه کنید:

- * از ترکاندن تاول‌های ایجاد شده اکیداً خودداری کنید.
- * قطعه لباسی را که بر اثر سوختگی به پوست یا گوشت بدن مصدوم چسبیده جدا نکنید.
- * تاول باز شده یا ترکیده را در آب قرار ندهید.
- * اگر وسعت سوختگی مصدوم بیش از کف دست او بود، بلافاصله مصدوم را به مرکز درمانی منتقل کنید.
- * اگر مصدوم شما بیهوش بود هرگز به او آب ندهید. این عمل ممکن باعث شوک او شود.
- * به مصدومی که در حالت هشیاری قرار دارد مایعاتی مانند آب، آب میوه، چای رقیق یا آب با دو قاشق چایخوری نمک بخورانید.